

(1963).

Mullar [S. XIII], del ll. vg. MÖLLIARE 'ablanir, remollir, estovar'; d'on, com que la cosa mullada i amarrada es torna flonja, 'humitejar, mullar', mot ja documentat en algun text vulgar (Walde-H.) i els parònims *demollire* i *remolliare* en Notes tironianes (ALLG XII, 27ss.), i representat en totes les llengües romàniques (llevat de l'it. literari): port. i oc. *molhar*, cast. *mojar*, fr. *mouiller*, ast. *amoyar* «humedecer, menos que mojar»: «la candela *muylada* / no s'encén leu enloc»; i, en variant occitançant: «--- far voyla / --- / la lenya ab aygua *moyla* / c' ab bon foc deu encendre», Guillem de Cervera (*Proverbis*, 210a, 209c); «neguna femna ni home no gaus comprar erba segada per vendre --- ni gaus descompondre ni *mular* ni macar la dita erba», Ordenament de Perpinyà de 1284-89 (RLR IV, 512); i de nou, prohibició de «descompondre ni *mular* ---» en un doc. perpinyanenc de 1292 (*InuLC*). Li fa concurrència *banyar*, encara usat en sentit semblant en molts llocs fora del cat. central, si bé sovint amb la diferència que aquest no és gaire més que 'humitejar', i *mullar* tira a 'amarar': cf. «lo celestial ros qui *banyava* aquella erba donava tant placent olor» amb «lo jorn venia e un celestial ros *mullava* la terra», *Curial* (NCL III, 92, 230).

Es deia també *mullar lo pa* en lloc del *sucar pa* modern (del Principat almenys): «perdonats-me, car no entenets la qüestió: car no solament les donzelles de Roma, ans encara de França e d'Alamania, d'Aragó e d'Espanya, hy *muylen* lo pa aquí», *Eiximenis* (poema juvenil prosificat en *Dones*, § 29, *EntreDL* I, 188, 7d), com cast. *mojar el pan*, i no antiquat en el P. Val.: «qui *mulla*, no trau tros» és dita proverbial a Callosa d'En Sarrià (Salvà II, 119).⁴ Avui el verb *mullar* és general com sempre en tot el domini, i pronunciat amb *u*, d'acord amb la fonètica històrica (present) tant en els dialectes occidentals com en els orientals (fins al vèrtex NO.), *mułá-se* Cardós i Vall Ferrera, però ja amb *ó* (pron. *ú*), *mułá* a la Vall d'Aran; i la lateral és del tipus *yl*, pronunciat *muíá* pertot, a les Illes i dins el quadrilàter Llobregat-Alberes-Baix-Ter-Mediterrani. *Mullada*; *mullader*; *mulladina*; *mulladís*, *-adissa*; *mullador*, *-adora*; *mulladura*; *mullament*; *mullatori*.

Mulla 'gorga, toll en el riu', mot general a la Conca de Tremp (*Mulla de la Pila* sota Talarn), i a tot Ribagorça en el sentit més ample, començant pel Montsec (*Mulla* de l'Ermita Vella a l'entrada del Bonremei, 1957) fins a les Maleïdes: *La Mulla Lletja* cap a Montanyana; en sé quatre en el terme d'Areny, cinc a Sopenya (també VOliva, *CongrLLCat*, 427),² una a Llastarri, tres al Pont de Suert; a Sant Orenç, del Barranc de Carant-d'Olles en diuen així perquè tot ell «fa *mułas*»; sis o set a la Baixa Vall de Bof (Castelló de Tor, Barruera); moltes a la Noguera de Barravés (Sarroqueta, Ginast etc.); també a l'Isàvena, des de la de Plana-olla, vora les Patüls, en avall. A l'Ebre, però, en diuen *remulla*, i allà es tracta dels remolins pregons que forma el riu a les seves recolzades (els «rodadors»): «Les penyes baixen verticalment i s'enfonsen en les aigües del riu --- no cal sentir-se massa fanta-

siós per oir en el perfilat bronzir del vent, i en la *remulla* que fa l'aigua al rodador, alenades d'una harmonia subtil», Coromines (*Silèn* XIX, O. C., 98b5); tort. id. «gorga» (BDC III, 107); *ramolla* 'resclosa' a l'aragonès de Casp (Casac., BDC xxiv, 179).³

Es relaciona amb prov. *mueio*, que és «lagune, mare», com explica Mistral en nota al cant I de *Calendau* (p. 47.6): «uno oundo --- s'estalouiravo en uno *mueio*», *Calendau* XI, 37.4 (trad. «s'etalouir nonchalantes»), «l'Erbo d'Infer --- / fasent sorgí si làrgi fueio, / sus l'aigo morto de la *mueio* / espandissi sa grando flour», *Nerto* VII, 271 (trad. «le nénuphar --- de la lagune ---»).

AlcM voldria identificar-ho amb *mulla* mall. i men. 'carn molt greixosa', no sé si amb raó, car el significat no s'adiu gaire amb el del mot estudiat, i també podria ser fruit d'encreuament de *xuia* amb *molla* MEDULLA; si fos exacta la forma *muia* que Amades atribueix al Priorat i Penedès (BDC XIX, 172) seria forçós rebutjar l'ètimon MÖLLIA 'coses molles' perquè en aquestes comarques mai hi ha pogut haver *í* < -LLI-; tanmateix tractant-se d'Amades podem admetre que la *í* sigui inexacta per *l*, i pot ser que sigui encertada l'etim. d'*AlcM*. Sembla tractar-se del mateix en els versos del valencià Lluís Guarnier on significaria 'al bell mig, al bell fons, en el bo de': «En la +*mulla* de la serra / tinc una caseta blanca / que me torna pau al cos / i asserena la meua ànima» (BSCC XVI, 397).

Mullena [1805], Belv., que igual que Lab. li posen la nota de «dialectal» (certament a tort, car és molt usual a Bna. i a tot el Princ., almenys en el cat. or. i molts punts de l'occid.): «cercant la fossa com branca de sahuch qu'atira la *mullena*», Pons Mass. (*La Colla del C.* XVI, 249); «el vent esborronava les aigües i alçava un ruixim que els abrigava de *mullena*», Coromines (*Presons Im.*, 162); «aquelles posts aspres, que sols un bri de claror, y la *mullena*, hi penetrava per les juntures», EnVilanova (*Entre Fam.*, 74).

AlcM hi afegeix altres cites, de Massó Torrents i Ruyra, i segons ell fóra exclusiu del cat. or. i estrany als altres dialectes, però almenys és també popular en l'occidental pirinenc: pall. *mollena* («amb la *mołéna* 's va endolorir» Braní, 1964), pronúncia amb *o* confirmada per la grafia de Labèrnia (que era del Maestrat i podia saber-ho) que hauria valgut més no canviar, car no deriva de *mullar* (no recordo haver sentit enlloc *muíena* en cat. or.); terminació ben singular i mot estrany a les llengües veïnes, però que s'aplica fàcilment per MOLLINDA de MOLLIRI 'estovar', amb evolució i formació paral·lela a la de FACIENDA > *faena*, BIBENDA 'bevenda', VIVANDA > *vianda*, OFFERENDA > *ofrena*; IE es reduí ja d'antic a *ē* en ll. vulgar (PARIETE > PARETE, FACIENDA, car altrament -CI- s'hauria hagut de conservar sorda com a *ç*, però ACE amb -c- intervocàlica dóna *aé*), per tant és lògic que tingui è oberta i *l*, no pas -yl-, en català oriental; cf. també la è oberta d'*ofrena*, *esmena*, EMENDA etc. *Mullenada*.

Remullar [1381] «congre sec o merlús, e que aquell merlús no sia *remullat*», doc. ross. de 1381 (*InuLC*);